

MUNI LAW

**CISG: Vada zboží, reklamační proces,
podstatné porušení, nároky z porušení
(přehled)**

Osnova přednášky

- Vada zboží (čl. 35 + 36)
- Reklamační proces (čl. 38, 39, 40, 44)
- Podstatné porušení (čl. 25)
- Nároky kupujícího (čl. 45 a násl.)
- Nároky prodávajícího (čl. 61 a násl.)
- Právo prodávajícího na druhé plnění (čl. 37 a 48)

MUNI
LAW

Vada zboží, reklamační proces

Přehled úpravy

- Článek 35 – vymezení vady zboží
- Článek 36 – odpovědnost prodávajícího za vady – časový okamžik
- Články 38, 39 – reklamační proces – prohlídka zboží, oznámení vad
- Články 40, 44 – zmírnění následků nedodržení reklamačního procesu

Vada zboží – článek 35

- Autonomní definice (čl. 7 odst. 1)
- Široká definice – množství, jakost, provedení, obal
- Povinnost dodat (čl. 30) x povinnost dodat zboží bez vad (čl. 35)
- Každá odchylka je porušením smlouvy – nevyžaduje se minimální míra závažnosti (!pro některé nároky bude vyžadováno podstatné porušení smlouvy dle čl. 25)

Článek 35 – odst. 1 x odst. 2

- Odst. 1 – základní standard – smluvní požadavky
- Odst. 2 – objektivní standard, podpůrná kritéria
 - Nepoužijí se tam, kde se strany shodly na jiném, odlišném standardu
 - Otázka interpretace – čl. 8

Článek 35 odst. 1

- Smluvní požadavky (výslovně, implicitně)
 - Interpretace dle čl. 8
 - Implicitní ujednání – opatrnost! (př. předložení vzorku kupujícím a jeho akceptace prodávajícím)
 - *New Zealand Mussels case* – BGH, Německo, 1995 – (ne)existence implicitní dohody
- Praxe, zvyklosti (čl. 9)

Vada - množství

- Dodání menšího či většího množství zboží (viz čl. 52)
- Povolené odchylky – sjednání přibližného množství, zvyklost

Vada – jakost

- Široká interpretace
- Fyzické vlastnosti (př. velikost, stáří, chemické složení atd.)
- Faktické a právní okolnosti ovlivňující zboží – např.
veřejnoprávní předpisy, technické standardy, výrobní postupy
včetně dětské práce,
- Původ zboží, existence certifikátů, značka, dokumenty nutné
k užívání zboží
- *Cobalt sulphate case* – BGH, Německo, 1996

Vada – provedení

- I plnění *aliud*
- *Pallets case* - Amtsgericht Viechtach, Německo, 2002

Vada – obal

- Povinnost prodávajícího zabalit zboží (x dohoda stran)
- Standard obalu – rozhodující je ujednání stran
 - Jediný účel obalu přepravit zboží nepoškozené => kupující by se v souladu se zásadou dobré víry neměl dovolat poškození obalu, pokud je zboží nepoškozené

Článek 35 odst. 2 písm. a) (1)

- Zboží se musí hodit pro jeho obvyklý účel
- **Obvyklý účel** – řada faktorů (povaha zboží, očekávání širší veřejnosti, veřejná prohlášení či reklama prodávajícího, cena, místo použití, povaha prodávajícího, povaha kupujícího)
- Průměrná kvalita x **rozumná kvalita**
 - Nález Netherlands Arbitration Institute, 2002
- **Soulad s veřejnoprávními předpisy**
 - *New Zealand Mussels case* – BGH, Německo, 1995
 - High Court of New Zealand, 2010

Soulad s veřejnoprávními předpisy

- Vliv na další užití a prodejnost zboží
- Předpisy chránící spotřebitele, zaměstnance či životní prostředí, předpisy regulující složení potravin, označování výrobků, technické standardy atd.
- Stát prodávajícího x stát kupujícího
- Požadavek obvyklého účelu je naplněn veřejnoprávními předpisy ve státě, kde má prodávající místo podnikání (x jiné relevantní okolnosti)

New Zealand Mussels case

- Švýcarský prodávající, německý kupující, novozélandské mušle, zvýšená míra kadmia
- Strany si neujednaly (ani implicitně), že zboží má vyhovovat příslušným německým normám
- Na základě čl.35 odst. 2 písm. a) od prodávajícího nelze **obecně** očekávat dodržení specifických veřejnoprávních předpisů platných v zemi kupujícího (x výjimky – viz dále)

High Court of New Zealand, 2010

- Výjimky
 - 1) Ve státě kupujícího existují **stejné standardy** jako ve státě prodávajícího
 - 2) Kupující prodávajícího **informoval** o standardech ve státě kupujícího => čl. 35 odst. 2 písm. b)
 - 3) Prodávající o standardech v zemi kupujícího **věděl nebo měl vědět** s ohledem na specifické okolnosti případu
 - Pobočka prodávajícího ve státě kupujícího
 - Dlouhodobý vztah s kupujícím
 - Prodávající často vyváží do státu kupujícího nebo tam propaguje své výrobky

Článek 35 odst. 2 písm. b)

- Prodávající musí být o zvláštním účelu kupujícím **informován** do době uzavření smlouvy
 - Výslovně i implicitně (př. brožury o činnosti či výrobcích kupujícího, použitelnost zboží v určité zemi)
- Kupující se **nespoléhal nebo od něj nebylo rozumné, aby spoléhal** na odbornost a úsudek prodávajícího
 - Kupující je zkušenější než prodávající
 - Prodávající zjevně nemá potřebné znalosti
 - High Court of New Zealand, 2010

Článek 35 odst. 2 písm. c)

- Vzorek či předlohu přeložil **prodávající** (x kupující)
- Vztah k čl. 35 odst. 1
 - Zboží odpovídá vzorku či předloze, ale nemá vlastnosti uvedené ve smlouvě
 - Výklad x přednost ujednání ve smyslu odst. 1
- Vztah k čl. 35 odst. 2 písm. a)

Článek 35 odst. 2 písm. d)

- Prodávající má povinnost zboží zabalit (bez ohledu na dodací podmínku) – náklady
- **Obvyklý způsob** – standard v daném odvětví
- **Přiměřený způsob** – zachování a ochrana zboží za běžných okolností, proti tzv. normálním rizikům (okolnosti případu)

Článek 35 odst. 3

- Použije se jen ve vztahu k odst. 2
- Kupující **věděl nebo nemohl nevědět** (více než hrubá nedbalost)
 - Prohlídka zboží před uzavřením smlouvy
 - Sdělení prodávajícího
 - Znalost zboží
- V době uzavření smlouvy
- *Used Car case*, OLG Köln, Německo, 1996

Článek 35 – důkazní břemeno

- Čl. 35 výslovně nezmiňuje
- Úmluva upravuje, kdo nese důkazní břemeno (x důkazní prostředky, důkazní síla, hodnocení důkazů – národní právo)
- Obecně – každá strana musí prokázat existenci těch skutečností vyžadovaných ustanovením, o které opírá svůj nárok či obranu
=> článek 35 – **nejasné** – různé názory judikatuře

Článek 35 – důkazní břemeno

- Navrhované řešení
 - 1) Stanovení standardu pro posouzení vad
 - 2) Soulad zboží se standardem
 - Zásada blízkosti důkazu
 - Kupující převzal zboží a při převzetí neuplatnil výhrady => musí prokázat, že zboží má vadu
 - 3) Existence vady v době přechodu nebezpečí
 - Kupující

Rozhodná doba – článek 36

- Odst. 1 – okamžik přechodu nebezpečí
 - Zjevné vady
 - Skryté vady
- Odst. 2 – vady vzniklé po okamžiku přechodu nebezpečí
 - Vada je způsobena porušením některé povinnosti prodávajícího, včetně nedodržení záruky

Reklamační proces

- Články 38, 39
- Podmínka uplatnění nároků kupujícího z vadného plnění
- Interpretální nejednoznačnost
- Použije se na všechny případy vad ve smyslu čl. 35
- Použije se analogicky i na případy vad v dokumentech
- Články 40 a 44 – zmírnění následků nedodržení reklamačního procesu

Prohlídka zboží – článek 38

- Žádná sankce za nesplnění této povinnosti
- Vazba na oznámení vady dle čl. 39
- Před úpravou v čl. 38 má vždy přednost ujednání ve smlouvě, praxe, zvyklosti

Prohlídka – kdo?

- Kupující odpovídá za zajištění a provedení prohlídky
 - Osobně, zaměstnanci
 - Nezávislá třetí strana
 - Zákazník kupujícího
- Společná prohlídka prodávajícím a kupujícím
- Státní orgány

Prohlídka – způsob

- Žádná výslovná úprava v čl. 38 => obecné zásady CISG –
prohlídka přiměřená okolnostem (subjektivní a objektivní okolnosti každého případu)
 - Možnost kupujícího při vynaložení normálního úsilí zjistit vady
 - Odhalení všech zjevných a pravidelně se vyskytujících vad
- Významné okolnosti – druh a povaha zboží, množství, hodnota a zamýšlené použití zboží, způsob zabalení, vztah mezi stranami a jejich očekávání, subjektivní okolnosti na straně kupujícího

Prohlídka – způsob

- Vždy minimálně vizuální prohlídka zboží a obalu, kontrola počtu, rozměrů atd. => **odhalení naprosto zjevných vad**
 - Vizuální prohlídka – pochybnosti o tom, zdá má zboží vady => důkladnější prohlídka
- Velké množství zboží, zboží nebude po prohlídce použitelné, zboží v originálním obalu, bez něhož je neprodejné – **namátková kontrola**
- **Důkladnější prohlídka** – typické a pravděpodobné vady nelze zjistit pouze vizuálně
- Vady lze zjistit pouze zamýšleným použitím zboží – **test použití**
- **Skryté vady** – kupující nemusí neustále provádět prohlídku

Prohlídka – lhůta

- Počátek běhu lhůty:
 - Obecné pravidlo – okamžik dodání
 - Výjimky: článek 38 odst. 2 a 3
- Pozdní dodání nezbujuje kupujícího povinnosti provést prohlídku

Prohlídka – Ihůta

- Délka
 - V době podle okolností co nejkratší (konkrétní okolnosti a rozumné možnosti stran)
 - Druh zboží, složitost, množství, trvanlivost zboží, sezónnost zboží, velikost kupujícího, úsilí nezbytné pro prohlídku, způsob zabalení, místo, kde se zboží nachází
 - Ekonomická pozice kupujícího, jeho osobní a obchodní vztahy, infrastruktura v místě prohlídky, kulturní rozdíly

Článek 38 odst. 2

- Kupní smlouva zahrnuje přepravu
- Prohlídka se odkládá do místa určení
- Např. doložky F nebo C INCOTERMS

Článek 38 odst. 3

- Dvě situace:
 - Zboží je během přepravy směřováno do jiného místa určení
 - Zboží je kupujícím znovu odesláno
- Odložení prohlídky do nového místa určení
- Kupující neměl přiměřenou možnost zboží prohlédnout
 - Jak dlouho zboží zůstává u kupujícího a jak je zabaleno
 - Není splněno tam, kde je zboží uloženo do skladu kupujícího a odtud se dále prodává
- Prodávající v době uzavření smlouvy věděl nebo měl vědět o možnosti změny místa určení (informace od kupujícího, kupující se pouze „dealerem“, další okolnosti)

Oznámení vad – čl. 39

- Vyjasnění, zda nastalo porušení povinnosti prodávajícím dodáním vadného zboží
- Forma oznámení
- Obsah oznámení
- Lhůta pro oznámení

Oznámení vad – forma

- CISG nemá výslovnou úpravu => jakákoli forma (problém s dokazováním)
- Konkludentní oznámení (např. nezaplacení kupní ceny) nestačí

Oznámení vad – obsah

- Je nutné jasně specifikovat povahu vad
- Oznámení typu „*dodané zboží je vadné*“ není dostačující
- Účel specifikace
 - Rychle vyjasnit, zda došlo k porušení smlouvy
 - Dát prodávajícímu informace – jak se postavit k nároku kupujícího, usnadnit případné odstranění vad
 - Nelze přehnaně zatěžovat kupujícího

Oznámení vad – lhůta dle čl. 39 odst. 1

- Počátek lhůty
 - Kupující může vady zjistit, i když sám zboží neprohlédl – lhůta běží od okamžiku zjištění vady
 - Kupující zjistil vady prohlídkou – lhůta běží od okamžiku ukončení prohlídky
 - Kupující měl vady zjistit prohlídkou – lhůta běží od okamžiku, kdy prohlídka měla být ukončena
 - Záležití, který z výše uvedených okamžiků nastal nejdřív
 - Skryté vady – od okamžiku, kdy kupující vady zjistil nebo zjistit měl

Oznámení vad – lhůta dle čl. 39 odst. 1

- Délka lhůty = **přiměřená doba**
 - Je nutné vzít v potaz všechny rozhodné okolnosti případu
- CISG rozlišuje dvě lhůty (lhůta pro prohlídku + lhůta pro oznámení) x soudy

Oznámení vad – lhůta dle čl. 39 odst. 2

- Počátek lhůty – skutečné předání zboží kupujícímu
- Délka: 2 roky
- Po uplynutí této doby nemůže kupující uplatnit nároky, i když vadu nezjistil nebo nemohl zjistit
- Nepoužije se, pokud není v souladu se smluvní zárukou
- Nejedná se o promlčecí lhůtu

Povaha lhůt podle článku 39

- Prekluzivní
- Pokud kupující neoznámí včas, ztrácí všechny nároky z vad
- Pro zachování nároků:
 - Zjevné vady – musí kupující oznámit v přiměřené době (k počátku lhůty viz výše)
 - Skryté vady – musí kupující oznámit v přiměřené době (k počátku lhůty viz výše) + neuplynuly dva roky od skutečného předání zboží

Článek 40

- Zmírnění následků nedodržení reklamačního procesu (kupující neoznámil, neoznámil řádně a/nebo včas)
- Důkazní břemeno nese kupující
- Prodávající věděl – obtížně prokazatelné
- Prodávající nemohl nevědět – prodávající jednal podvodně nebo ve zlé víře, jednal více než hrubě nedbale
- Prodávající nesdělil kupujícímu
- Kupujícímu jsou zachovány všechny nároky z vad

Článek 44

- Omluvitelné důvody neoznámení vad
- Kupujícímu je zachován nárok na snížení kupní ceny a náhradu škody (bez ušlého zisku)
- Nemá vliv na lhůtu podle článku 39 odst. 2
- Omluvitelné důvody je nutné posuzovat individuálně
- Co jsou omluvitelné důvody?
 - Okolnosti podobné okolnostem vyšší moci
 - Některé důvody na straně kupujícího

**M U N I
L A W**

**Podstatné porušení smlouvy (článek 25
CISG)**

Předpoklady podstatného porušení

- 1) Újma druhé strany, která ve značné míře zbavuje toho, co je tato strana oprávněna očekávat podle smlouvy
- 2) Strana porušující smlouvu předvídala takové důsledky a i rozumná osoba v tomtéž postavení by je předvídala za týchž okolností

Značná újma

- Musí dojít k porušení povinnosti jednou ze stran
- Účel smlouvy je natolik vážně ohrožen, že pro poškozenou stranu přestává existovat zájem na realizaci smlouvy
- Porušení smlouvy vede vážným následkům, které se týkají ekonomického cíle zamýšleného stranami (zásadní peněžitá škoda automaticky nezakládá podstatné porušení ani není vždy nezbytná)
- Zda lze újmu napravit náhradou škody
- Poškozená strana považuje splnění dané povinnosti za natolik zásadní, že by smlouvu neuzavřela, kdyby věděla, že dojde k porušení
- Očekávání poškozené strany jsou klíčová, ale musí být vyplývat ze smlouvy

Předvídatelnost

- Pohled rozumné osoby je rozhodující (rozumný obchodník za stejných okolností)
- Rozhodný okamžik
 - Čl. 25 výslovně nespecifikuje
 - Okamžik uzavření smlouvy

MUNI LAW

Nároky prodávajícího a kupujícího při porušení smlouvy

Nároky kupujícího – článek 45

- Odst. 1 – přehled nároků
- Odst. 2 – možnost současně uplatnit nároky dle odst. 1 písm. a) a náhradu škody dle odst. 1 písm. b)

Nároky kupujícího – koncepce

- Zásada zachování smlouvy + odstoupení od smlouvy je krajním prostředkem – nástroje:
 - Koncepce podstatného porušení smlouvy (čl. 25)
 - Institut dodatečné přiměřené lhůty (čl. 47)
 - Právo prodávajícího na druhé plnění (čl. 48)

Článek 45 odst. 1

- Základní předpoklad uplatnění nároků kupujícím – porušení povinnosti prodávajícím (praxe, smlouva, zvyklosti, CISG)
- CISG v základní rovině nerozlišuje mezi typy porušení (např. nedodání zboží, dodání s vadami atd.)
 - Některé nároky pouze v případě podstatného porušení
 - Některé nároky pouze v případě dodání zboží s vadami
- Písm. a) – tři „stěžejní“ nároky kupujícího – nelze uplatnit současně
- Písm. b) – nárok na náhradu škody

Nároky kupujícího (1) – přehled

- Nárok na plnění (čl. 46) – není v praxi často uplatňován
 - Odst. 1 – obecné pravidlo (př. prodávající zboží nedodal, prodávající nepřevodil vlastnické právo)
 - Odst. 2 – dodání náhradního zboží (prodávající dodal zboží s vadami ve smyslu čl. 35, podstatné porušení smlouvy)
 - Odst. 3 – odstranění vad (oprava) (prodávající dodal zboží s vadami dle čl. 35)

Nároky kupujícího (2)

- Nárok na odstoupení od smlouvy (čl. 49)
 - Odst. 1 písm. a) – podstatné porušení smlouvy
 - Odst. 2 písm. b) – nedodání zboží + marné uplynutí přiměřené lhůty dle čl. 47
- Nárok na snížení kupní ceny (čl. 50)
 - Prodávající dodá zboží s vadami ve smyslu čl. 35

Nároky kupujícího (3)

- Částečné porušení smlouvy (čl. 51)
- Právo pozastavit plnění svých povinností (čl. 71)
- Právo odstoupit od smlouvy v případě ohroženého plnění (čl. 72)
- Odstoupení od smlouvy ohledně dílčího plnění (čl. 73)

Článek 47 – přiměřená lhůta

- Klíčové v případě nedodání zboží (viz čl. 49 odst. 1 písm. b))
- I v případě porušení jiné povinnosti (např. dodání zboží s vadami – k dodání náhradního zboží, k opravě)
- Prohlášení kupujícího – požaduje splnění povinnosti + lhůta musí být jasně určena
- Přiměřenost lhůty – okolnosti případu, prodávající musí mít reálnou možnost povinnost splnit
- Kupující nemůže uplatnit nároky z porušení dané povinnosti (x náhrada škody způsobená prodlením)

Nároky prodávajícího – článek 61

- Odst. 1 – přehled nároků
- Odst. 2 – možnost současně uplatnit nároky dle odst. 1 písm. a) a náhradu škody dle odst. 1 písm. b)

Článek 61 odst. 1

- Základní předpoklad uplatnění nároků prodávajícím – porušení povinnosti kupujícím (praxe, smlouva, zvyklosti, CISG)
- Písm. a) – tři „stěžejní“ nároky prodávajícího – nelze uplatnit současně
- Písm. b) – nárok na náhradu škody

Nároky prodávajícího (1)

- Nárok na plnění (čl. 62)
 - Kupující nezaplatil kupní cenu, nepřevzal zboží, porušil jinou povinnost
- Nárok na odstoupení od smlouvy (čl. 64)
 - Odst. 1 písm. a) – podstatné porušení smlouvy
 - Odst. 2 písm. b) – nezaplacení kupní ceny nebo nepřevzetí dodávky + marné uplynutí přiměřené lhůty dle čl. 63
- Nárok provést specifikaci zboží (čl. 65)

Nároky prodávajícího (2)

- Právo pozastavit plnění svých povinností (čl. 71)
- Právo odstoupit od smlouvy v případě ohroženého plnění (čl. 72)
- Odstoupení od smlouvy ohledně dílčího plnění (čl. 73 odst. 1 a 2)

Přiměřená lhůta – článek 63

- Klíčové v případě nezaplacení kupní ceny nebo nepřevzetí zboží (viz čl. 64 odst. 1 písm. b))
- Prohlášení prodávajícího – požaduje splnění povinnosti + lhůta musí být jasně určena
- Přiměřenost lhůty – okolnosti případu, kupující musí mít reálnou možnost povinnost splnit
- Prodávající nemůže uplatnit nároky z porušení dané povinnosti (x náhrada škody způsobená prodlením)

Právo prodávajícího na druhé plnění – čl. 37

- Prodávající dodal zboží **před dobou stanovenou** pro dodání a kupující plnění přijal
- I druhé plnění musí být realizováno do doby stanovené pro dodání
- **Prodávající dodal zboží s vadami dle čl. 35** (i v případě dodání zboží zatíženého právem či nárokem třetí osoby dle čl. 41 nebo 42)
- Výkon práva nesmí kupujícímu způsobit **nepřiměřené obtíže nebo výdaje**
- Náklady spojené s výkonem práva nese prodávající
- Způsob nápravy je na prodávajícím (př. dodání chybějící části, oprava, náhradní zboží)
- Kupující je povinen strpět uplatnění práva (x nepřiměřené obtíže nebo výdaje)
- Kupující nemůže uplatnit nároky do doby stanovené pro dodání (x náhrada škody způsobená dodáním vadného zboží a druhým plněním ji nelze napravit)

Právo prodávajícího na druhé plnění – čl. 48

- Doba stanovená pro dodání již uplynula
- **Dvě možnosti** uplatnění práva na druhé plnění:
 - Odst. 1 – splnění podmínek tam uvedených
 - Odst. 2 – implicitní ujednání stran

Článek 48 odst. 1

- Porušení jakékoli povinnosti prodávajícího
- **Druhé plnění nesmí být nepřiměřené** (okolnosti případu a objektivní pohled kupujícího)
 - Bez nepřiměřeného odkladu
 - Nezpůsobí kupujícímu nepřiměřené obtíže (př. narušení činnosti kupujícího)
 - Nejsou pochybnosti o úhradě nákladů (prodávající nese náklady, pochybnost by mohla vzniknout tam, kde je třeba součinnosti kupujícího)
- Odst. 1 výslovně nevyžaduje, aby prodávající kupujícího informoval o druhém plnění (x zásada dobře víry)
- Způsob nápravy je na prodávajícím

Vztah čl. 48 odst. 1 a čl. 49

- Právo druhého plnění je nutné vzít v potaz při hodnocení, zda je porušení smlouvy podstatné
 - Ochota a možnosti prodávajícího odstranit nesplnění povinnosti
- Právo na odstoupení od smlouvy má přednost – porušení smlouvy ze strany prodávajícího je objektivně závažné a okamžité odstoupení je opodstatněné – např.
 - Porušení fixního data dodání
 - Náprava není objektivně možná
 - Prodávající není schopen porušení povinnosti napravit
 - Prodávající odmítne druhé plnění

Článek 48 odst. 1 – důsledky

- Druhé plnění vede k úplné nápravě => smlouva není porušena
- Uplatnění nároků kupujícího dle čl. 45 je pozastaveno po dobu přiměřenou k realizaci druhého plnění
- Právo druhého plnění má přednost před nárokem kupujícího na snížení kupní ceny
- Nárok kupujícího na náhradu škody – škody vzniklé v důsledku původního porušení, které nelze napravit
- Odmítnutí druhého plnění ze strany kupujícího – druhé plnění by bylo nepřiměřené

Článek 48 odst. 2 - 4

- Právo na druhé plnění bez ohledu na to, zda jsou splněny podmínky v odst. 1
- Žádost prodávajícího dle odst. 2:
 - Ochota prodávajícího plnit
 - Určitá lhůta
 - Žádost, zda kupující plnění přijme
- Kupující přijme nebo se v přiměřené lhůtě nevyjádří
- Odmítnutí žádosti ze strany kupujícího nemá vliv na existenci práva na druhé plnění => odst. 1
- Odst. 3 – co je také žádostí prodávajícího
- Odst. 4 – kupující musí žádost obdržet